

MAJETOK PODNIKU

Majetok tvoria všetky veci (hmotné aj nehmotné), ktoré podnik vlastní

Majetok tvoria prostriedky, ktoré podnik pri svojej činnosti obstaráva, používa a vytvára a s ktorými vo vlastnom záujme účelne hospodári (napr. výrobné priestory, kancelárie, stroje, zariadenia, finančné prostriedky, know-how, software, výrobky...)

Vlastníci majetku)

- v súkromnom podniku – *živnostník*
- v a.s. – *akcionári*
- v s.r.o. – *spoločníci (podielníci)*
- v družstve – *členovia družstva*
- v š.p. – *štát (podnik majetok len spravuje)*

Legislatíva: zákon o účtovníctve a účtovná osnova pre podnikateľov, zákon o dani z príjmu

ČLENENIE MAJETKU podlieha vyššie uvedeným zákonom a nariadeniam

I. z časového hľadiska

A) dlhodobý

- dlhodobý hmotný majetok
- dlhodobý nehmotný majetok
- dlhodobý finančný majetok
- dlhodobé pohľadávky

B) krátkodobý

- zásoby
- krátkodobé pohľadávky
- krátkodobý finančný majetok

II. z hľadiska prevádzkového cyklu

A) neobežný

- dlhodobý hmotný majetok
- dlhodobý nehmotný majetok
- dlhodobý finančný majetok

B) obežný

- zásoby
- pohľadávky
- krátkodobý finančný majetok

III. z hľadiska charakteru

A) hmotný

- dlhodobý hmotný majetok
- zásoby

B) nehmotný

- dlhodobý nehmotný majetok
- pohľadávky

B) finančný

- dlhodobý finančný majetok
- krátkodobý finančný majetok

IV. z hľadiska prevádzkového cyklu

A) NEOBEŽNÝ MAJETOK

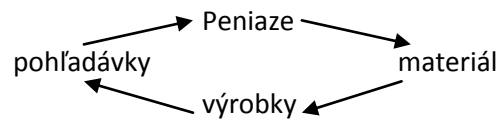
- slúži dlhší čas
- zachováva si svoju pôvodnú formu
- požívaním sa opotrebuje postupne
- Dlhodobý hmotný majetok
 - a) nehnuteľnosti: budovy, stavby, pozemky, trvalé porasty-sady, vinice
 - b) hnuteľnosti: stroje, výrobné zariadenia, prístroje, inventár, dopravné prostriedky
- Dlhodobý nehmotný majetok
 - patenty, licencie, software, autorské práva, projekty, výsledky vedeckej činnosti, technické a hospodárske znalosti, know-how
- Dlhodobý finančný majetok (doba splatnosti dlhšia ako 1 rok)
 - dlhodobé cenné papiere (akcie), ktoré podnik vlastní a vklady, úvery, ktoré poskytol - potrebuje na to, aby získal finančné výnosy (dividendy, úroky ..) a rozhodujúci vplyv v iných podnikoch

B) OBEŽNÝ MAJETOK

- krátkodobý (1 rok), má nižšiu hodnotu
- spotrebúva sa naraz (jednorázovo)
- mení svoju formu, je v ustavičnom pohybe
- Zásoby
 - nedokončené výrobky, polovýrobky, hotové zásoby, tovar...
 - materiál, suroviny, obaly...
- Krátkodobý finančný majetok (doba splatnosti - 1 rok)
 - a) peňažné prostriedky – peniaze v pokladni, peniaze na účte, šeky, ceniny – teda známky, kolký, odberné poukazy na pohonné hmoty...
 - b) krátkodobé cenné papiere

- Pohľadávky - sumy, ktoré majú iné subjekty (odberatelia, štát) zaplatiť - napr. za dodaný tovar na základe faktúry, ...

Kolobeh obežného majetku

SÚVAHA (=BILANCIA)

- účtovný výkaz, ktorý zachytáva k určitému dátumu stav majetku (aktíva) a zdroje jeho krytia (pasíva)

Pasíva = zdroje krytia majetku

- sú to finančné zdroje, z ktorých bol majetok nadobudnutý

- 1) VLASTNÉ ZDROJE
 - podnikový zisk, rezervný fond
 - vklady vlastníkov
- 2) CUDZIE ZDROJE
 - úvery
 - dotácie

SÚVAHA k ...

Aktíva	Pasíva
Majetok podniku	Zdroje krytia
- neobežný	- vlastné
- obežný	- cudzie
Σ aktív	Σ pasív

OBSTARÁVANIE MAJETKU PODNIKU

INVESTIČNÁ ČINNOSŤ

- činnosť spojená s obstarávaním neobežného majetku

INVESTÍCIE

- výdavky, ktoré súvisia s obstarávaním, modernizáciou a rekonštrukciou jednotlivých zložiek neobežného majetku

Podľa účelu:

1) čisté investície

- získanie ďalšieho investičného majetku
- znamenajú rozšírenie výroby, zdrojom ich obstarania je čistý zisk

2) obnovovacie investície

- obnova opotrebovaného investičného majetku
- zdrojom ich obstarania sú odpisy

$I\check{C} + IO = IH$ (**hrubé investície**)

Podľa toho, aký majetok sa nimi získa:

- A) *hmotné* investície
- B) *nehmotné* investície
- C) *finančné* investície

SPÔSOBY OBSTARANIA neobežného majetku:

- a) kúpa
- b) vlastná výroba
- c) darovanie (bezplatné získanie)
- d) prevod
- e) preradenie z osobného užívania do podnikania
- f) leasing

LEASING - prenájom dlhodobého hmotného majetku za dohodnutú cenu (nájomné) a na dohodnutý čas

1) *Finančný leasing* - dlhodobý prenájom a predpokladá sa plná úhrada hodnoty na konci (zmena vlastníka)

2) *Operatívny (prevádzkový) leasing* - krátkodobý prenájom

- výhody: okamžité použitie, vyskúšanie vlastností, servis
- nevýhody: vysoké nájomné, kladenie ďalších podmienok

ZÁSOBOVANIE

- zabezpečenie podniku potrebným materiálom, polotovárkami a tovarmi v potrebnom množstve, kvalite a sortimente
- zahŕňa činnosti:
 - a) plánovanie zásob (určenie potreby jednotlivých druhov)
 - b) nákup zásob
 - c) preprava
 - d) skladovanie zásob
 - e) evidencia zásob

Opotrebenie neobežného majetku a odpisy

Opotrebenie hmotného a nehmotného neobežného majetku

- je postupná zmena a strata úžitkových vlastností majetku a jeho znehodnocovanie

A) **FYZICKÉ (materiálne)**

- majetok stráca technické a prevádzkové vlastnosti (výkonnosť, presnosť, chátranie budov..) vplyvom používania, zlých poveternostných podmienok

B) **MORÁLNE (ekonomické)**

- znehodnocovanie (zastaranie) vplyvom technického pokroku (existujú výkonnejšie stroje..) a vplyvom rastu produktivity práce (lacnejšie)

ODPISY

- peňažné vyjadrenie fyzického a morálneho opotrebenia
- vyjadrujú tú časť hodnoty, ktorá prešla do nových výrobkov
- sú súčasťou nákladov

Metódy odpisovania:

- *LINEÁRNE* – odpisy sú počas životnosti rovnaké
- *PROGRESÍVNE* – výška odpisov sa počas životnosti zvyšuje
- *DEGRESÍVNE* – výška odpisov sa počas životnosti znižuje

Odpisy upravuje zákon o dani z príjmov

Odpisovaný je hmotný a nehmotný neobežný majetok okrem pozemkov, umeleckých diel a zbierok.

EKONOMICKÁ STRÁNKA ČINNOSTI PODNIKU

NÁKLADY

- peňažné vyjadrenie spotreby práce a prostriedkov vynaložených na uskutočnenie výrobkov a služieb (peňažné vyjadrenie spotrebovanej živej a zhmotnenej práce vynaloženej na uskutočnené výkony - staršia definícia)

Členenie nákladov

I) podľa druhov

- a) *materiálové* – spotreba materiálu, energie
- b) *mzdové* – mzdy výrobných robotníkov, administratívnych pracovníkov, ...
- c) *služby* – cestovné, nájomné, ...
- d) *finančné* – úroky, poistné, dane, pokuty, penále, ...

II) kalkulačné členenie nákladov

- a) *priame* – možno stanoviť (zistiť) priamo na 1 výrobok
 - priamy materiál
 - priame mzdy – mzdy robotníkov, ktorí výrobok vyrábajú
 - ostatné priame náklady – napr. odpisy, ...
- b) *nepriame (režijné, prevádzkové)* – nemožno jednoznačne stanoviť na jednotku výkonu
 - prevádzková (výrobná) réžia – osvetlenie, palivo, ...
 - správna réžia – súvisia s riadením podniku
 - odbytová réžia – napr. náklady na obaly, prepravné, reklama, ...

III) podľa závislosti od objemu výkonov

- a) *fixné (pevné, stále)* – nemenia sa s vyprodukovaným množstvom

- napr. nájomné za budovy, vykurovanie, osvetlenie, odpisy, mzdy administratívnych pracovníkov, ...

b) *variabilné (premenlivé, pružné)* – menia sa s množstvom výkonov

- napr. materiál, mzdy výrobných robotníkov, ...

IV) podľa jednotlivých oblastí činnosti podniku

a) *náklady z bežnej činnosti*

- prevádzkové náklady – súvisia s vlastnou prevádzkovou činnosťou -napr. materiál, energia, mzdy, odpisy, ...

- finančné náklady – platené úroky, dane, poplatky, ...

b) *náklady z mimoriadnej činnosti* – vznikajú pri mimoriadnej činnosti

– napr. manká, škody, ...

Celkové náklady podniku (total costs) – súhrn fixných a variabilných nákladov

$$TC = FC + VC$$

Priemerné (jednotkové) náklady (average costs) – náklad na jednotku výkonu

$$AC = TC/Q$$

Hraničné náklady (marginal costs) – náklady, ktoré vznikajú v dôsledku zvýšenia výroby o jednotku.

Q	FC	VC	TC	AC
100	100 €	200 €	300 €	3 €
200	100 €	400 €	500 €	2,5 €
300	100 €	580 €	680 €	2,27 €
400	100 €	750 €	850 €	2,13 €
500	100 €	930 €	1030 €	2,06 €

VÝNOSY

- peňažné vyjadrenie odovzdaných a realizovaných podnikových výkonov

- peňažná suma, ktorú podnik získal zo svojich podnikateľských aktivít

Štruktúra výnosov

- tržby – peňažné sumy, ktoré podnik získa za predané výkony externému zákazníkovi
- vnútropodnikové výnosy – vznikajú pri odovzdávaní výkonov v rámci podniku
- ostatné výnosy – nevyplývajú z bežnej činnosti podniku (výnosy z predaja zásob, z predaja vyradeného investičného majetku, ...)

Výnosy podľa jednotlivých oblastí činnosti podniku

1) výnosy z bežnej činnosti

a) prevádzkové výnosy – za vyprodukované a realizované výkony

b) finančné výnosy – z finančných operácií, úroky z vkladov, predaj cenných papierov

2) výnosy z mimoriadnej činnosti

- nedajú sa vopred naplánovať (prebytky v pokladni, náhrady za zavinené škody, ...)

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT (=VÝSLEDOVKA)

- je to účtovný výkaz, ktorý poskytuje informácie o nákladoch a výnosoch, ktorých porovnaním sa zistí hospodársky výsledok

Náklady	Výkaz ziskov a strát	Výnosy
		} STRATA

Náklady	Výkaz ziskov a strát	Výnosy
ZISK }		

VÝSLEDOK HOSODÁRENIA PODNIKU

VH je rozdiel výnosov a nákladov - môže byť zisk alebo strata

ak $V > N$ zisk

ak $V < N$ strata

Výsledok hospodárenia podľa jednotlivých oblastí činnosti podniku

1) VH z bežnej činnosti

a) prevádzkový

b) finančný

2) VH z mimoriadnej činnosti

Celkový VH podniku = VH z bežnej činnosti + VH z mimoriadnej činnosti

Rozdelenie zisku

- na tvorbu rezervného fondu (v a.s. 20% základného imania, v s.r.o. 10%)
- na tvorbu ďalších fondov (sociálny, ...)
- vyplatenie dividend akcionárom
- vyplatenie odmien funkcionárom (tantiémy dozornej rade a predstavenstvu)

- rozdelenie časti zisku spoločníkom
- ! na rozvoj podniku (nákup investičného majetku, modernizácia, rekonštrukcia, ...)
- zostatok zisku sa prevedie do nasledujúceho roka

Úhrada straty

- z nerozdeleného zisku minulých rokov
- spoločníkmi podniku
- z rezervného fondu
- znížením základného imania